Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Enhver Sit

Ugeblad
for
Politik og Kristendom.

Redigeret af Henning Jensen og Kristensen-Randers.

№ 44. | Torsdag den 1. November 1888. | 3. Aarg.

Indhold: Det første Vilkaar. — Londons Biskop som Nutidsprædikant. — Bør Kvinderne have Adgang til kommunal Virksomhed. — Landarbejder-Tidende. — Bekjendtgjørelser.

Det første Vilkaar.

(Efter Henry George.)

Enhver, som tænker over de politiske og sociale Spørgsmaal, maa indse, at det, som det egentlig drejer sig om, er Ejendommens Fordeling, og skal de løses, maa de løses helt. — Der maa findes et Middel, der kan raade Bod paa enhver Uretfærdighed. Det bestaar ganske simpelt deri, at man rydder Uretfærdigheden af Vejen. Halve Forholdsregler udretter kun lidt, og i Længden slet ingenting. Vore Velgjørenhedsanstalter, vore Straffelove og alt det andet, hvormed vi uden synderlig Virkning søger at undertrykke Forbrydelsen, — det er kun saadanne Udveje, som Bonden greb til, da han havde lagt sit Æsels hele Byrde i Kurven paa den ene Side, og saa, for at det stakkels forlæssede Dyr kunde holde Ballancen, fyldte Kurven paa den anden Side med Sten.

I Newyork ser man jævnlig baade Aviserne og de forskjellige Kirkesamfund anmode Folk om at yde Bidrag til „Fond for frisk Luft“. Meningen er, at smaa Børn for en Dag eller en Uge kan komme fra de kvalme Stræder i Hovedstaden ud paa Landet eller til et Badested. Men hvad kan det nytte, naar disse Børn dog igjen skal vende tilbage til deres forrige Opholdssted efter nogle Dages Forløb? Til de Opholdssteder, som for mange af dem indeholder større Fare end Døden, nemlig Vished for, at nogle vil ende paa Bordellerne og i Fattighuset, andre i Fængslet. Vi kan gjærne blive ved med disse Indsamlinger i det uendelige, og vi kan samle bestandig mere og mere, Nøden vil alligevel vokse, og Børnene vil dø som Fluer eller ende paa den omtalte Maade, saa længe Fattigdommen tvinger deres Forældre til at leve i disse skidne Huler. Og det er om disse Børn, at Kristus har sagt: „Se til, at I ikke foragter en af disse smaa. Thi jeg siger eder, at deres Engle i Himlen ser altid min Faders Ansigt, som er i Himlen.“ Vi kan indrette „Natmissioner“ og „kristelige Hjem for ophigt stillede unge Piger“, — men hvad kan det hjælpe, naar de almindelige Forhold er saadan, at mangen Mand ikke kan forsørge en Hustru, at mange unge Piger maa arbejde for en ussel Løn, og at mangen Moder fra en af Broerne i vor kristne By kaster sit lille Barn i Vandet og selv springer bagefter? Hvad kan det hjælpe at undertrykke de fattiges Forbrydelser ved strænge Straffe, saa længe der opdrages Børn under Fattigdommens fordærvende Indflydelse, og saa længe som den nagende Nød driver Mennesker til Forbrydelser? — Heller ikke kan det nytte, om vi tilvejebragte en øjeblikkelig Lighed i Ejendomsfordelingen ved med Magt at tage fra de rige og give til de fattige. Det vilde bare sætte ondt Blod, og blev Samfundsforholdene ved at være de samme, saa vilde Uligheden meget snart indtræde igjen. —

Hvis vi vil raade Bod paa de sociale Sygdomme og afværge Farerne for Samfundet, saa maa vi skaffe de *Aarsager* afvejen, som forhindrer den retfærdige Fordeling af Ejendommen.

Den retfærdige Fordeling af Ejendommen bestaar deri, at den, som frembringer Fornødenhederne, ogsaa faar dem, og at den, som sparer, kan være sikker i sin Besiddelse af det, han har sammensparet. — Denne Ejendomsfordeling er saa aabenbart den eneste retfærdige, at endogsaa de Skribenter, som forsvarer den nuværende Tingenes Tilstand, maa paastaa, at de rige Folk selv har frembragt og sammensparet deres Rigdomme eller arvet dem efter andre, som selv har frembragt og sammensparet dem. — Men Sand-

heden er den, at alle store Formuer har sin Oprindelse fra det, som andre har frembragt.

En engelsk Skribent har inddelt Menneskene i 3 Klasser: Arbejdere, Tiggere og Tyve. Fra et nationaløkonomisk Standpunkt er denne Inddeling rigtig. Der er kun tre Veje, ad hvilke Mennesket kan faa sine Fornødenheder: ved Arbejde, ved Gave eller ved Tyveri. Og Grunden til, at de arbejdende Mennesker faar saa lidt, er aabenbart den, at Tiggerne og Tyvene faar saa meget. Naar et Menneske kommer i Besiddelse af Fornødenheder uden Arbejde, saa faar han dem nødvendigvis paa deres Bekostning, som har arbejdet. — Alt hvad vi behøver at gjøre for at sikre en retfærdig Ejendomsfordeling, er at sikre enhver den frie Brug af sine egne Kræfter, kun begrænset af, at andre faar den samme Frihed. Og dernæst at sikre enhver Udbyttet af sit eget Arbejde med Undtagelse af de Bidrag, som affordres ham til Fremme af almennyttige Formaal.

Enhver, som dadler den nuværende Samfundsorden, faar gjærne Skyld for, at han vil plyndre de rige til Fordel for de fattige, at han vil forsørge de dovne paa de flittiges Bekostning og skabe en uigjennemførlig Lighed. Den skrigende Uretfærdighed i de nuværende Samfundsforhold har ganske vist fremkaldt saadanne vilde Forslag. Men mig forekommer disse Forslag lige saa uigjennemførlige og modbydelige som de bitreste Modstandere af dem. Jeg vil ikke benægte, at Menneskeheden en Gang kan naa ~~saa langt~~ frem, at en Samfundstilstand kan naas, hvor den Sætning er bleven til Virkelighed, at enhver skal yde efter sin Evne og nyde efter sin Trang, thi der er i den katholske Kirke religiøse Ordener, hvor denne Tanke er bleven bragt til Udførelse, Samfund, som har gjennemført den første kristne Menigheds Fællesskab i Ejendom. Men den eneste Kraft, hvorved en saadan Tilstand kan opnaas, er en dyb, bestemt, inderlig religiøs Tro og en høj Grad af moralsk Udvikling. Men under de nuværende Forhold nytter det ikke at stile saa højt. Kan vi her naa et Samfund, der er grundet paa *Retfærdighed*, paa det, at enhver tilsikres Udbyttet af sit eget Arbejde, saa maa vi være tilfredse. Saa naar vi vel i en anden Tilværelse Samfundstilstande, der er grundede paa *Kjærlighed*. Moses kommer altid før Kristus, Retfærdigheden før Kjærligheden. Retfærdighedssamfundet maa blive til Virkelighed, før Kjærlighedssamfundet kan aabenbares.

Dette, og dette alene, kæmper jeg for, at vore sociale Indretninger maa bringes i Overenstemmelse med Retfærdigheden, med de naturlige og evige Retsgrundsætninger, som er saa tydelige, at ingen kan fornægte dem eller bestride dem, saa tydelige, at selv de, som søger at opretholde Uretfærdigheden, maa beraabe sig paa dem; dette nemlig, at den, som arbejder, skal have det fulde Udbytte af sit Arbejde, at den, som sparer, skal nyde det, han sammensparer. Jeg kræver for den fattige intet af det, som med Rette tilhører den rige. I Stedet for at svække og forvirre Ejendomsbegrebet vilde jeg gjærne sætte stærkere Støtter under det; i Stedet for at formindske Iveren for at frembringe meget vilde jeg gjøre Iveren større ved at gjøre Belønningen for Anstrængelsen mere sikker. Alt hvad et Menneske har forskaffet sig ved Arbejde eller ved frivillig Gave af den, som har produceret det, — det maa være hans trods hele Verden. Han maa bruge det eller give det bort eller gjøre med det, hvad han lyster, saa længe det ikke griber ind i andres lige Ret. Jeg for min Del vil ikke sætte nogen Grænse for Erhvervet. Lad et Menneske tjene nok saa mange Millioner ved sine Foretagender! For mig gjærne, — naar han blot ikke tjener dem ved at plyndre andre. Jeg vil ikke engang fordre Velgjørenhed af ham. Jeg vil ikke gaa og trompete ham ind i Ørene, at det er hans Pligt at hjælpe de fattige. Det bliver hans egen Sag. Naar han blot erhverver *uden at tage fra andre* og bruger det uden at skade andre, saa kommer det ingen andre ved, hvad han gjør ved sin Rigdom.

Jeg ærer det Sindelag, som opretter de store Velgjørenhedsanstalter og skjænker storartede Gaver til dem. Men den Omstændighed, at der trænges til saadanne Velgjørenhedsanstalter, viser, at man bagtaler Kristus, naar man kalder saadanne Lande for kristne Lande. — Den, som kæmper for den Retfærdighed, som vil tilsikre enhver Udbyttet af hans Arbejde, saa man ikke behøver at tigge Almisser af de rige til de fattige, han gjør en højere og større Gjerning end den, som bygger Kirker eller giver Gaver til Hospitaler.

Lad os først undersøge, hvad der er Menneskets naturlige Ret, og søge at slaa den fast, førend vi henviser Folk til enten at tigge eller plyndre.

Jeg skal i en senere Afhandling komme tilbage til Menneskets naturlige Ret og vise, hvorledes denne for nærværende Tid oversès og fornægtes. Men jeg ønsker dog ikke saa meget at opfordre dem, som min Røst kan naa til, til at gjøre Fordring paa deres egen Ret, som til at sikre andres, mere hjælpeløses Ret. Jeg tror, at *Pligten* har været et virksommere Middel til social Forbedring end *Egennytten*. Jeg tror, at enhver stor social Forbedring maa udspringe fra og kaldes til Live af det Sindelag, som søger at gjøre Livet bedre for andre, og ikke alene af det Sindelag, som søger at gjøre Nydelsen større for en selv. Thi for Penge kan man altid kjøbe den, som kun tænker paa sig selv, naar man kun vil betale højt nok. Men man kan ikke betale den, som ikke søger noget for sig selv.

I den Tanke, at Guds Søn frivillig steg ned paa Jorden til Menneskenes Bistand, — en Tanke, som findes i mange Religioner, — deri ligger maaske en dybere Sandhed end den, Kirkerne lærer. Der ligger deri den Tanke, at Menneskehedens Forløsere, Befriere og Banebrydere altid har været saadanne, som blev varme ved den Uretfærdighed, som andre maatte lide under, og ikke ved den, som *de selv* tyngedes af. Det var Moses, oplært i al Ægyptens Visdom og højt ansét ved Faraos Hof, som førte Jøderne ud af Ægyptens Trældom, og det var ikke en udpint Slave, der maatte stryge Teglsten. Det var Gracherne,

Adelsmænd af Byrd og Formue, som gav sit Liv hen i Kampen mod det Jordrøversystem, som tilsidst ødelagde Rom. De fortrykte, fornedrede og forkuede er altid snarere blevne frigjorte og oprejste ved deres Opofrelser og Anstrængelser, mod hvem Lykken havde været gunstig, end ved egen Kraft. Thi jo fuldstændigere Menneskene har været berøvet deres Ret, desto mindre har de havt Evne til at vinde den tilbage. Jo mere Menneskene trænger til Hjælp, desto mindre kan de hjælpe sig selv.

Den Følelse, som jeg henvender mig til, er ikke Misundelsen, ej heller Egennytten, men det er den ædle Følelse, som vil dø for at gjøre Verden fri, ligesom Kristus døde for at herliggjøre Verden. — Og er der nogen Virksomhed, der kan sammenlignes med den, at gjøre, hvad vi kan, var det end aldrig saa lidt, for at forbedre de sociale Forhold og sætte andre levende Væsener i Stand til at naa en fuldere og ædlere Udvikling. — Der var en gammel Mand, — han hed John Brown, — en ivrig og varmhjærtet Modstander af Slaveriet. — Han døde en Misdæders Død, med bagbundne Hænder, — men med Slavebarnets Kys paa sine Læber. Var ikke hans Liv større og hans Død ædlere, end om han havde viet sine Dage til Arbejde for sin egen Fordel? Tog han ikke mere med sig end den, som røver Rigdom til sig og efterlader sig Millioner? Skal vi misunde de rige? Naar vi gjør os det klart, at vi en Dag skal vaagne op i et andet Liv, hvem kan saa misunde dem, som spilder deres Kræfter paa at samle, hvad de ikke kan bruge her og ikke tage med herfra? Det eneste visse for os alle er Døden. Vi vèd ikke, hvorfra vi kommer. Vi gaar, — hvem kan sige hvorhen? Uigjennemtrængeligt Mørke bagved og tætte Skyer foran. Hvad betyder det, naar vor Time slaar, om vi har spist lækre Retter eller ej, om vi har baaret bløde Klæder eller ej, om vi efterlader os mange Penge eller ej, om vi har høstet Ære eller Ringeagt, om vi er blevet henregnet til de lærde eller til de uvidende? Men det betyder noget, hvordan vi har brugt de Pund, som Gud har betroet os.

Jeg vil komme til at tale om Rettigheder, om Nytte, om egen Fordel. Jeg skal møde dem paa deres egen Valplads, som siger, at det fornemste Gode er en stor Produktion, og at det højeste Maal er materielt Fremskridt. Men jeg sætter Pris paa den Sandhed, som ligger i Mazzinis Ord til Italiens Arbejdere, og jeg vil gjengive dem her:

„Arbejdere, Brødre! Da Kristus kom og omdannede Verden, da talede han ikke om Rettigheder for de rige. Thi de behøvede ikke at vinde dem. Men han talede heller ikke om Rettigheder for de fattige, som uden Tvivl vilde have misbrugt dem paa samme Maade som de rige. Men han talte om Pligt, om Kjærlighed, om Opofrelse og Tro. Han sagde, at de skulde være de første, som med deres Arbejde havde bidraget til alles Bedste. — Og Kristi Ord gjenopvakte til Liv et Samfund, hvor alt sandt Liv var udslukt. De erobrede Verden og drev Slægten fremad paa Udviklingens Bane.

„Arbejdere! Vi lever i en Tid, som ligner hans Tid. Vi lever i et Samfund, som er ligesaa moralsk fordærvet som i den romerske Kejsertid, og der er i vort Hjærte en Trang til at gjenføde og omskabe dette Samfund, at forene alle dets Medlemmer i en eneste Tro, under en eneste Lov, til et eneste Maal, — den frie Udvikling af alle de Evner, som Gud har nedlagt Spirerne til hos alle sine Skabninger. Vi søger Guds Rige *paa Jorden, ligesom det er i Himlen*, eller rettere: vi søger at gjøre Jorden til en Forberedelse for Himlen, og vi søger i Samfundet at virkeliggjøre den guddommelige Tanke.

„Enhver af Kristi Handlinger var det synlige Udtryk for den Lære, han prædikede. Og omkring ham stod Apostlene, som i deres Gjerninger legemliggjorde den Lære, de havde modtaget. Bliver saadanne, og I skulle sejre. Forkynd Pligten for dem, der omgiver jer, og opfyld, saa godt I kan, eders egen Pligt. Forkynd Dyd, Opofrelse og Kjærlighed. Og vær selv dydige, kjærlige og rede til Opofrelse. Udtal uden Frygt eders Tanker og tilkjendegiv modigt eders Ønsker. Men gjør det uden Ondskab, uden Trusler om Gjengjældelse. Den kraftigste Trusel, — hvis der er nogen, der behøver at trues, — skal være Fastheden og ikke Fortvivlelsen i eders Tale.

Londons Biskop som Nutidsprædikant.

I en blodfattig viljesvag Slægt uden Tro og Mod, og derfor ogsaa uden Handlekraft, er det særligt velgjørende at møde Mænd, der i Ord og Handling følger Hjærtets Tilskyndelse til at øve Ret uden ængsteligt at spørge om Følgerne, Mænd, for hvem Retfærdighedsspørgsmaalet er et Livsspørgsmaal, og som derfor hensynsløst sætter alt ind paa at skaffe Retfærdigheden Sejr over alt. Det er saadanne Mænd, der — ofte som Martyrer — frelser Folkene fra Undergang ved at føre dem fremad paa Vejen til det gode, men det er ikke dem, der giver Nutidens Slægt sit Særpræg. Nej, skal man nævne noget, som er ejendommeligt for Nutidsmenneskene, da maa det være Mangel paa Tro, Mod og Vilje; deres Styrke er en nøjagtig Overvejelse for hvert Skridt, de gjør, en ængstelig Beregning af Følgerne, som skræmmer dem fra alt, hvad der er forbundet med Ansvar. Deri ligger sikkert den største Hindring for Løsningen af den store Opgave, der er denne Slægts Livsopgave, Arbejderspørgsmaalet.

Netop derfor tør, ja bør det paa ingen Maade lades upaagtet, naar man møder Mænd eller Kvinder med Hjærtet paa det rette Sted; det maa drages frem for Almenheden, for ved den stærke Agitation, der ligger i Eksemplet, at spore og opildne os alle til en ihærdig Kamp for en retfærdig Samfundsordning. Derfor er det glædeligt at være Vidne til den Op-

mærksomhed, Leo Tolstojs mærkelige Liv og Virksomhed har vakt, og derfor maa man ogsaa glædes ved nedenstaaende mærkelige Prædiken, hvormed *Londons Biskop* tog Afsted med sin gamle fine Tilhørerkreds Juledags Morgen for at indtage en Stilling Mage til den, Tolstoj befinder sig i.

Biskoppen oplæste følgende Tekst:

„Nu vel, I rige! græder og hyler over de Elendigheder, som kommer over eder. Eders Rigdom er raadnet og eders Klæder mølædt. Eders Guld og Sølv er forrustet, og deres Rust skal være til Vidnesbyrd mod eder og æde Eders Kjød som en Ild; I har samlet Skatte i de sidste Dage. — Se den Løn, som af eder er forholdt Arbejderne, der har høstet eders Marker, skriger, og Høstfolkenes Raab er komne ind for den Herre Zebaots Øren. I har levet i Yppighed paa Jorden og Vellyst. I har gjort eders Hjærter tilgode som paa en Slagtedag" (Jak. 5, 1 6).

Derpaa talte han saaledes:

Medborgere! Den Tekst, som jeg netop har læst for eder, og fra hvilken jeg skal prædike min sidste Prædiken til eder som Biskop, er naturligvis lige saa ukjendt som ubehagelig for eder rige Mennesker, som den er velkjendt for alle dem, der, siden den blev skrevet, har stridt og lidt for Menneskeheden. Skjønt den somme Tider er bleven oplæst for eder af de offentlige Bøger, som bruges ved vor Gudstjeneste, synes det dog, som eders Øren har været døve for dens frygtelige Forbandelse. Fra den Tid af, da jeg endnu var en ydmyg Kapellan, og til nu har jeg tilegnet mig en betydelig Erfaring om Kirker, Præster og Prædikener, men jeg har endnu aldrig hørt en Tale grundet paa disse Ord, og jeg har ikke hørt af mine Brødre, Biskopper eller Præster, at de nogen Sinde har brugt dem eller hørt dem bruge paa den Maade.

Jeg kan se paa eders urolige Miner, at I spørger eder selv, hvorfor jeg paa denne Juledags Morgen, da jeg i Følge Sædvane skulde tale smukke, hyggelige Ting til eder, er gal nok til at støde eders delikate Følelser ved at citere for eder Ord af en almindelig Mand af Folket, skrevet for 18 Aarhundreder siden, som maaske passede til de Tiders Forhold, men som umulig kan træffe eder og eders Klasse i vor Tid, I, som kommer her, klædt i Purpur og fint Linned, som bor i kongelige Huse, som spiser delikate Retter hver eneste Dag, og som tror, at I har gjort Fyldest for eders moralske Forpligtelse, naar I have kastet et Pengestykke i Indsamlingsbøssen, førend I stiger i eders Ekvipager for at kjøres til eders luksuriøse Hjem. Det er, fordi jeg tror, at ikke Jakob alene, men Jesus Kristus selv, hvis han stod her paa min Plads i Dag, vilde slynge disse Ord ud iblandt eder med en Styrke og Lidenskab, som vi i det nittende Aarhundrede blot har liden Idé om. Ikke som Biskop, men som Menneske gjentager jeg dem her til eder, ikke saa meget, fordi jeg tør haabe, at jeg kan træffe eders Hjærter, men mere som en Retfærdiggjørelse for det ny og fremmede Forhold, jeg nu indtager.

Jeg har i en Række af Aar været en af eders. Mit Hjem har ikke været, hvor Kristi Hjem var, med *Massen*, men med *Klasserne*. Jeg har en Overflødighed af denne Verdens Gods. Jeg har levet med de fornemme og de rige, og jeg har været Prælat i en Kirke, som har været Kirke for de *rige* og ikke for de *fattige*. Uden en Protest har jeg blandet mig i Selskab med Mænd og Kvinder, hvem Kristus vilde have fordømt lige saa bittert, som han fordømte de Skriftkloge og Farisæerne. Uden at indvende et Ord har jeg i Overhuset siddet Side om Side med Horkarle og Ægteskabsbrydere, og lige saa imødekommende har jeg budt højhaarne Kvinder Velkommen som mine personlige Venner, Kvinder — af hvilke jeg ser nogle foran mig i Dag — som ingen hæderlig Arbejder vilde tillade sin Hustru og sine Døtre at omgaas.

Jeg har set Kjødets Lyst og Vellystens Brunst at brede sig iblandt eder lig en Kræftbyld, men i Stedet for at paatale det, som Kristus vilde have gjort, har jeg taget min Tilflugt til almindelige Talemaader og har ikke vovet at slynge Fordømmelsen ud over eders personlige Synder. Og i al denne Tid har rundt om mig i denne kæmpestore By, over det hele Land, Menneskehedens kæmpende, urolige Liv uafbrudt stridt sin Strid, har der eksisteret Sorger, Lidelser, Fattigdom, Sygdom, Synder og Skam, som jeg endnu knn aner uklart som noget saa aldeles adskilt fra min egen Tilværelse, men fra hvilken — det begynder jeg i det mindste at se klart — I og jeg op til denne Tid bærer det største Ansvar. Vi og vor Klasse har ved Bedragerier tilbageholdt Arbejdernes Løn, som har høstet vore Agre; vi har levet i Fornøjelser og Udsvævelser paa Jorden, vi har næret vore egne Hjærter, mens vi har udsultet deres Legemer, hvem vi skylder det samme Brød, som vi spiser, og de Klæder, vi slider, og som vi nu fordømmer og dræber ved vore egne Porte, det Folk, hvis uartikulerede Skrig trænger til den selv samme Herres Øren, hvis trofaste Tjenere vi indbilde os at være.

Mine Medborgere, jeg véd ikke, hvorledes det er med eder, men for mig har dette nydelsessyge, selvkjærlige Liv nu Ende. Efterhaanden er jeg vaagnet til at se den Kjendsgjerning, at jeg alle mine Dage fuldstændig har forsømt mine virkelige Pligter mod mine Medmennesker, og er tilsidst kommen til at forstaa, at min Plads ikke er her som vel betalt Biskop for en Kirke, som i sin nærværende Tilstand er i den yderste Modsigelse med alt, hvad Kristus lærte, men blandt de Fattige, til hvem han erklærede, at Evangeliet skulde prædikes, blandt de Arbejdere, hvis Løn vi har holdt tilbage med Svig.

For længe har jeg forsømt vor saakaldte kristne Civilisations elendige sociale Forhold. For længe har jeg talt smukke Ting til eder og raabt Fred, mens der var ingen Fred. Jeg har vidst af Omtale, at der var Elendighed blandt vort Folk, Hunger i vor Midte og Prostitution paa vore Gader. Men hidtil har jeg taget det som noget, hvorfor I og jeg var uansvarlige, men som i Virkeligheden skyldtes Naturens nedarvede Ugudelighed.

Men nu har jeg lært, at vore Fornøjelser og vore Udsvævelser har været byggede paa denne afskyelige Grundvold, og efter at have lært det — I kan ogsaa lære det, om I vil — har jeg besluttet at begynde mit ny Liv fra denne Juledag. I Dag nedlægger jeg min Embedsdragt, opgiver mit Biskopsæde, mit Palads og mine Indtægter; jeg opgiver mit Sæde i Overhuset og mine Fornøjelser blandt de Rige og indtager endelig min Plads som Menneske blandt Menneskene.

Jeg véd, at det er et voveligt Skridt, jeg tager, men jeg har overvejet Følgerne. Bestemt som jeg er paa ikke længere at leve af andres Arbejde, vil jeg sandsynligvis have at slutte mig til den store Armé af Arbejdsløse. I Morgen skal jeg forsøge at holde min første Prædiken til dem i Trafalgar Square fra den samme Tekst, som jeg har brugt her i Dag, og efter al Sandsynlighed vil jeg have at tilbringe i Morgen Nat i en Politicelle. Men der skal jeg ikke være værre faren, end Jesus vilde være, om han nu forsøgte at komme ind i dette Abbedi (Westminster), for han vilde blive arresteret og holdt fast som en Vagabond, der ikke havde synlige Midler til sit Selvophold. For eder og eders Klasse vilde han simpelt hen være en Arbejder, hvis Løn I har holdt tilbage ved Svig. Til at faa disse Bedragerier og den Elendighed eg Nedværdigelse, som følger med den, bortryddet, vil jeg herefter vie mit Liv. Det vil ikke blive noget let Arbejde, ikke nær saa let som at være Biskop af London, men en god Samvittigked og Bevidstheden om at have gjort en god Gjerning, er meget bedre end et Palads og 180,000 Kroner om Aaret.

Fra dette Sted skal jeg sandsynligvis aldrig tale igjen. Men naar Friheden har aabnet sine Arme og samlet alle Mennesker ind i sin Omfavnelse, naar Retfærdighed og Sandhed har traadt i Stedet for Undertrykkelse og Bedrag, skal en eller anden Mand af Folket staa i dette de dødes Tempel, og beaandet ved det forudgangnes bedste Overleveringer, ved det nuværendes ædleste Længsler og ideale Haab for Fremtiden, sende ud igjennem disse ophøjede Hvælvinger det levende Julebud, som før den Tid aldrig vil faa sin rette Betydning:
„Fred paa Jorden og god Vilje blandt Menneskene."

S. N. Mouritsen.

Folket og den første Menighed.

At det ikke var nogen Folkebevægelse, der havde bragt Jesus Kristus paa Korset, fremgaar tydeligt nok af den Maade, hvorpaa Folket stillede sig til Apostlene og den første kristne Menighed i Jerusalem. Hvis Folket i Jerusalem havde været særlig virksomt ved hans Domfældelse og Død, og været besjælet af Had til ham, saa maatte vi vente, at disse Følelser ogsaa havde vist sig mod hans første Disciple. — Men nu ser vi lige det modsatte. Den første Menighed var elsket af Folket. Hvis det var Folket, der havde været Hovedmanden ved hans Korsfæstelse, saa kommer vi til de urimeligste Resultater. Det er jo nemlig en Kjendsgjerning, som ikke kan bestrides, at Jesus Kristus lige til den sidste Dag af sit Liv var elsket af Folket, og at Ypperstepræsterne og de Skriftkloge ene og alene af Frygt for Folket opsatte at gribe ham. Hvis det nu var med Folkets Vilje og efter dets Ønske at han blev dræbt, saa maa vi ikke alene antage, at Folkestemningen er slaaet om Natten mellem Torsdag og Fredag, uagtet der ikke var den fjærneste Grund til et saadant Omslag. Et Folk kan dog ikke gaa i Seng om Aftenen med Kjærlighed til en Mand, og saa vaagne et Par Timer efter med Had til ham. Men saa maa vi endvidere antage, at Folkestemningen nogle Uger efter atter var slaaet om til Gunst for Jesus Kristus. Thi nogle Uger efter Korsfæstelsen og Opstandelsen finder vi, at Folket omfattede hans første Menighed med samme Kjærlighed, som det havde vist ham. — Altsaa først skulde Folket have elsket ham under hele hans treaarige offentlige Virksomhed og holdt sin beskyttende Haand over ham mod hans Fjender. Saa kom der pludselig nogle Timer, da de skulde have faaet et saa dødeligt Had til ham, saa det kun kunde slukkes i hans Blod. Og saa kort efter skulde de pludselig have faaet Kjærlighed til ham igjen, idet de vitterligt elskede hans første Disciple. Men at tro, at det er gaaet saadan til, er umuligt for enhver, der har sund Menneskeforstand.

Nej, baade hele Fortællingen i Evangelierne og i Apostlenes Gjerninger og den sunde Menneskeforstand oplyser os tydeligt nok om, at Folket bevarede sin første Kjærlighed til ham til det sidste, og denne Kjærlighed gik saa ganske naturligt i Arv til hans første Menighed. Betragter vi Apostlenes Gjerninger, den Bog, der optager Fortællingen, der hvor Evangelierne slipper den, saa fremgaar det ganske tydeligt af dens første Kapitler, at den første Menighed i Jerusalem havde ganske de samme Venner og Fjender, som Jesus havde selv. Folket var dens Venner, og Ypperstepræsterne og de Skriftkloge var dens Fjender. — I Slutningen af det 2det Kapitel skildres Livet i den første kristne Menighed, og der gives da den Oplysning, at *„den havde Yndest hos alt Folket"*. I det 3die Kapitel fortælles, hvorledes Peter helbredede en Halt, der havde taget Stade ved en af Templets Døre. Det Indtryk, som denne Helbredelse gjorde paa Folket, skildres ganske paa samme Maade som det Indtryk, Jesu Helbredelser gjorde: „De bleve fulde af Rædsel og Forfærdelse over det, som var vederfaret ham," og de stimlede sammen i Buegangene for at høre Peter tale. Og ved denne Lejligked viser det sig da ogsaa, at Jesu Fjender var den første Menigheds Fjender. Thi medens Peter endnu talte til Folket, kom *„Præsterne og Templets Høvidsmænd og Sadducæerne"* over dem, lagde Haand paa dem og kastede dem i Fængsel. Og Dagen efter samles *„de Øverste, Ældste og Skriftkloge"* tillige med Ypperstepræsteslægten og tog Apostlene i Forhør. Man truede

dem da alvorligt til ikke at tale noget om Jesus, for at det ikke „*skulde komme videre ud blandt Folket.*“ Man turde nemlig ikke straffe dem *for Folkets Skyld* (Kap. 4. 21), thi alle prisede Gud for det, der var sket. I 5te Kapitel fortælles (V. 12 ff.), at ingen af „*de andre*“ turde have noget med Apostlene at gjøre. „*Men Folket ophøjede dem.*“ Men Ypperstpræsten og hans Venner bleve „fulde af Nidkjærhed,“ lagde Haand paa Apostlene og kastede dem i Fængsel igjen. Men da Herrens Engel om Natten lukkede dem ud, og da man saa næste Dag sendte Vagten op til Templet for at gribe dem igjen, førte man dem med sig. „*Dog ikke med Magt; thi de frygtede for Folket, at de skulde blive stenede.*“

At Menigheden havde Yndest hos Folket, fremgaar ogsaa af den rivende Tilvækst, den havde i den første Tid, en Tilvækst, som i den første Tid kom alene fra det menige Folk. Allerede Pintsedag lod 3000 sig døbe. Nogle faa Dage efter var Tallet, alene paa Mændene, 5000. I 5. Kap. 14. V. siges, „at der kom stedse flere til, en Mængde baade af Mænd og Kvinder.“ Og i 6, 7. fortælles, at „Disciplenes Tal formeredes meget i Jerusalem.“ Og først her meddeles det, at ogsaa mange Præster antoge Troen.

Denne rivende Fremvækst gjorde selvfølgelig Myndighederne betænkelige, og de afventede en gunstig Lejlighed til at faa standset den. Denne Lejlighed tilbød sig, da nogle Skolemestre i Jerusalem fremkom med den løgnagtige Beskyldning mod Stefanus, en af Menighedens dygtigste Mænd, „at han havde talt bespottelige Ord mod Moses og mod Gud.“ Denne Løgn blev troet, Stefanus blev ført for Raadet, og efter sin bekjendte Tale ført ud af Byen af en ophidset Folkehob og stenet. Derefter udbrød en stor Forfølgelse i Jerusalem, Menigheden adsplittedes, og fra den Tid synes det jødiske Folks Stemning at være gaaet imod Jesu Disciple. — Her staar vi altsaa ved et virkeligt Omslag i Folkestemningen, en reaktionær Bevægelse, for at tale i Nutidens Sprog. Desværre giver Apostlenes Gjerninger kun meget mangelfuld Oplysning om, hvad der var den dybere Grund til dette Omslag. Der maa formodentlig i hele Stefanus's Virksomhed have været noget, der har stødt det jødiske Folk. Man har opstillet den Gisning, at han var den første Talsmand for den mere frisindede Kristendom, der senere fik sin mægtige Repræsentant i Apostlen Paulus, en Kristendom, der brød med mange af de gamle jødiske Fordomme. Og dette kan være rimeligt nok, da Anklagen mod ham jo netop lød paa, at han bespottede Moses og Gud. Han gjorde Forsøg paa at vikle Kristendommen ud af Jødedommens Svøb. Men ethvert saadant Forsøg paa en Udvikling af Kristendommen, selv om den foregaar paa Kristendommens egen Grund, — dette vil altid blive betragtet som Gudsbespottelse, og det vil ikke være vanskeligt for Præstestanden at mistænkeliggjøre det i Befolkningens Øjne. — Det sikreste vil altid være at holde paa den Kristendom, som til en vis given Tid og paa et vist Sted har fæstnet sig. — Som bekjendt blev denne Beskyldning for Gudsbespottelse ogsaa rejst mod Jesus Kristus selv af hans Modstandere. Men Beskyldningen slog den Gang ikke an hos Folket, formodentlig fordi Jesus havde sat sig saa fast i Folkets Gunst, saa Beskyldningen ikke blev troet, medens derimod Stefanus var en ny Mand, hvem det var lettere at mistænkeliggjøre.

Bør Kvinderne have Adgang til kommunal Virksomhed.

Af *Poul Sreistrup.*

Dette Spørgsmaal er for et enkelt Punkt allerede besvaret bekræftende af den samlede Lovgivningsmagt, idet det ved Loven om Tilsyn med Plejebørn af 20. April blev fastsat, at „Tilsynet med Plejebørn overdrages i hver Kommune til en eller flere paalidelige Mænd og Kvinder, som Kommuneraadet dertil kan formaa“. Det blev under Lovens Behandling i Folkethinget udtalt baade fra venstre og højre Side, og bekræftet af Justitsministeren, at Tanken med denne Bestemmelse var, at dette Tilsyn *fortrinsvis* burde overdrages til Kvinder. Imidlertid var der jo ved Lovens Ord givet Kommuneraadene frit Valg, og naar vi da hører, at Kommuneraad i By og paa Land, uden Hensyn til politiske Anskuelser, trindt om have valgt Kvinder til at udøve Tilsynet, da have jo Kommuneraadene derved givet Tanken om, at Kvinden bør benyttes i kommunale Hverv, deres selvstændige Tilslutning.

Det kunde da næsten synes overflødigt i et Samfund, hvor man saaledes fra alle Sider er enedes om at lukke Døren op for Kvinderne, at fremsætte et Spørgsmaal, der allerede har fundet sin principielle Besvarelse. Imidlertid er det jo en bekjendt Sag, at det høje Landsthing omtrent samtidig med at det lukkede Døren op for Kvinderne, da Justitsministeren bankede paa, smækkede den i og laasede den af, den Gang der blev banket paa fra anden Side. Medens der ikke hævede sig en eneste Røst imod, at det kommunale Tilsyn overdrages til Kvinder, var man fra højre Side — naar undtages Ministeriets Medlemmer — temmelig enige om, at anden kommunal Virksomhed ikke bør betros dem. Forslaget om at aabne dem Adgang til Skolekommissionerne og Bestyrelsen af de Fattiges Kasse mødtes med den samme Afvisning som Forslaget om at tillægge de ugifte Kvinder Valgret til Kommuneraadene.

Dette er, mildest talt, en Smule besynderligt. Thi naar man erkjender, at Samfundet har Brug for Kvinden, hvor det gjælder Tilsyn med Plejebørn, hvorfor da ikke ogsaa, naar det drejer sig om Tilsyn med Børnene paa Fattiggaardene eller i Skolerne. Baade i det kommunale Skolevæsen og Fattigvæsen er der Spørgsmaal om at øve Tilsyn med Børn og den Maade, paa hvilken de bliver behandlede. Tilsynet med de Børn, der opdrages paa Fattiggaardene, synes

at maatte gjøre Krav paa netop de samme Egenskaber som Tilsynet med dem, der opdrages af Plejeforældre. Og hvad Skolen angaar, da er Omsorgen for Børnenes legemlige og aandelige Vel formentlig lige saa vigtig som selve Undervisningen.

Ikke desto mindre fandt det høje Landsthing det end ikke Umagen værd at skjænke de private Forslag om at lukke op for Kvinden paa disse Omraader, nogen nærmere Overvejelse. Man havde altsaa sin Dom færdig. En saa affejende Behandling tager sig noget betynderlig ud, naar man dog selv samtidig erkjendte, at man trængte til Kvindens Virksomhed paa et enkelt kommunalt Omraade. Hvad laa da nærmere end en i det enkelte gaaende Undersøgelse af, om der ikke ogsaa fandtes andre Omraader, hvor Kommunen trænger til Kvindens Øje og Haand for at kunne røgte sine Opgaver forsvarlig?

Endnu besynderligere end selve Handlingen er imidlertid Begrundelsen. Landsthingets Ordfører anførte som Hovedgrund til en brat Afvisning af Forslagene om kommunale Rettigheder for Kvinden, at det kun var en Begyndelse. Senere vilde man gaa videre og fordre politisk Valgret, derfor tror Ordføreren, „at det er klogest at standse paa det første Trin, ere vi først paa Vejen nedad, saa er det vanskeligere at standse siden". Og saa opstiller Hr. Ploug den Sætning: „Jeg tror, at Kvinden bør være, hvad allerede Bibelen kalder hende, Mandens Medhjælp, men hans Medhjælp i det private Liv." Men hvor var da Hr. Ploug egentlig henne, den Gang man forhandlede om at overdrage Tilsynet med Plejebørn til Kvinder? Derom kan der dog vel ikke være nogen Tvivl, at dette er et offentligt Hverv. Den Gang glemte det høje Landsthing imidlertid rent at bestige Principrytteriets høje Hest, det tog ganske jævnt paa den foreliggende Sag, og fandt, som rimeligt var, at der her var et Omraade, hvor Samfundet har Brug for Kvinden.

Turde det være for meget at haabe, at Landsthinget næste Gang, Spørgsmaalet om at give Kvinderne visse kommunale Hverv og Rettigheder, ligger for til Behandling, vil tage lige saa jævnt og sagligt paa et privat Lovforslag, som det i den forrige Samling tog paa et ministerielt? Man tør maaske nære noget Haab derom. Og hvis det sker, kan Udfaldet ikke være tvivlsomt. Kvindens kommunale Valgret og Valgbarhed vil da ikke kunne finde nogen bedre Begrundelse end den, der indeholdes i Hr. Plougs Karakteristik af Kvinden og hendes naturlige Opgave. Hr. Ploug omtalte Opdragelse, Undervisning, Fattigpleje og Sygepleje, og sagde saa med Hensyn til disse Virksomheder, de Ord, som det vel er værd at lægge Mærke til: „Der kunne vi slet ikke undvære Kvindens Hjælp." Ganske vist! Men dersom Kvinden medbringer fortrinlige, uundværlige Egenskaber til disse Virksomheder, hvorledes kan det da forsvares at udelukke Kvinden fra Indflydelse paa Kommunens Virksomhed, der jo netop for en væsenlig Del angaar Opdragelse, Undervisning, Fattigpleje og Sygepleje.

Vi haabe, som sagt, at det høje Landsthing ved en ny Behandling vil undergive disse Spørgsmaal en saglig Overvejelse, men det ligger nær at formode, at det til at fremkalde en saadan Overvejelse ikke vil være tilstrækkeligt, at et af de Lovforslag, Landsthinget i forrige Samling forkastede, indbringes paany, der udkræves ganske naturlig, at der i Mellemtiden maa være sket noget, som kunde bevæge Landsthinget til at skjænke denne Sag en mere indgaaende Opmærksomhed. Dette vilde være Tilfældet, dersom Kvinderne i en væsentlig større Udstrækning, end i forrige Samling var sket, indgik til Lovgivningsmagten med Begjæring om at faa Adgang til kommunal Virksomhed. En Adresse i dette Øjemed er allerede i Aarets første Maaneder bleven udsendt til Underskrift efter Indbydelse af Kvinder trindt om i Landet paa Foranstaltning af „Dansk Kvindesamfund". Hvis de danske Kvinder ønske at faa de kommunale Rettigheder, hvis de ere villige til at overtage deres Del af de kommunale Pligter, da bør de ikke forsømme Lejligheden til at vise dette ved at underskrive denne Adresse. Den Tid vil uden Tvivl komme, da Lovgivningsmagten af egen Drift sender Bud efter Kvinden, saaledes som det allerede er sket ved Loven om Tilsyn med Plejebørn, men overfor den Afvisning, de paagjældende Lovforslag fik af Landsthinget i forrige Samling, udkræves der et kraftigt Stød for nu atter at bringe Sagen i Bevægelse, og dette Stød maa Kvinderne selv give. Naaer vi først over det døde Punkt, da kan Udfaldet formentlig ikke være tvivlsomt. Thi for enhver alvorlig saglig Overvejelse af, hvad Kvinden kan yde, vil det blive klart, at den Vej, der fører Kvinden ind i det kommunale Arbejde til Forsorg for Børn og Trængende, — den fører ikke nedad, men opad.

Eksemplarer af Adressen til Underskrift sendes fra „Dansk Kvindesamfund"s Kontor, Studiestræde 1, Kjøbenhavn K., naar Begjæring med Navn og fuldstændig Adresse indsendes, helst i den nærmeste Fremtid.

Landarbejder-Tidende.

Ved *Jens Peder Sundbo.*

Sygekasseloven II. Det er den værste Fejl ved Lovforslaget, at det aldrig kan naa til at hjælpe de mest Trængende. Det næste Fejlgreb er det, at Statshjælpen i det hele er saa ubetydelig. Men det er heller ikke nogen ganske ubetydelig Fejl, at det Smule Tilskud, der gives, ikke en Gang kommer Sygekassemedlemmerne til Gode. Saa selve den ufejlbarlige Selvhjælp sker ikke en Gang Fyldest.

En anerkjendt Sygekasse skal jo have mindst 50 Medlemmer. Men vi har mindst 300 Sygekasser, som ikke har naaet det fastsatte Tal, det er særlig paa Landet i de tyndt befolkede Egne, at disse smaa Kasser findes. Og der vil altsaa blive Tusender af

Landarbejdere, som ikke vil faa den mindste Part i Statshjælpen, skjøndt de har gjort alt, hvad gjøres kunde for at hjælpe sig selv ved Sygekasserne. Og disse Arbejdere i Landets fattigste Egne bringer netop forholdsvis de største Ofre ved at udrede Sygekassebidragene. — Men Tilskuddet vil rigtignok heller ikke bringe nogen Fordel til de Arbejdere, som er saa heldige (?) at være Medlemmer af en Sygekasse paa 50 Medl. eller derover, det er jo nemlig saadan, at Lægerne nu faar en betydelig lavere Betaling for at helbrede Sygekassemedlemmer end for at helbrede andre Mennesker. Men naar Sygekasserne faar flere Penge til at raade over, saa de bliver i Stand til at betale mere, — saa vil Lægerne sagtens ogsaa forlange mere for deres Arbejde, det gjør de jo allerede nu. For kort Tid siden sluttede Lægerne i Ribe Amt dem sammen for at skrue Lægelønnen op ved en Sygekasse for Landarbejdere i Ribeegnen, og i den allersidste Tid har Lægerne i Holstebroegnen sluttet dem sammen for at skrue Lønnen op ved Statsbanernes Sygekasse. Og det er ikke Smaasummer det drejer sig om, naar Lægerne skal have fuld Løn.

Efter Oplysninger fra Formanden for dansk Lægeforening har Hr. P. Knudsen i sin Statistik opgjort, at Lægerne af 762 Sygekasser aarlig kunde kræve 276000 Kr. mere end de nu faar. Og da Tilskuddet fra Statens Side kun bliver 200,000 Kr. aarlig, vil det ikke engang kunde dække Lægernes Fordring Men dertil kommer, at Apothekerne ogsaa vil kræve mere for deres Varer, samtidig med at Æresmedlemmer og Kommunen helt eller delsvis vil inddrage deres Tilskud. Det bliver jo Kommunerne, der skal svare de ny Tilskud til Kasserne. Og hvis det tvungne Tilskud nu overstiger det Tilskud, de hidtil har givet frivillig, saa er der stor Sandsynlighed for, at det frivillige Tilskud bliver inddraget. Men nu viser det sig, at Sygekassernes Tilskud fra Æresmedlemmer og Kommuner med et rundt Tal udgjør 100,000 Kr. aarlig, Læger, Apothekere, Æresmedlemmer og Kommuner vil altsaa kunne kræve omtrent *dobbelt saa stort Beløb*, som Statstilskuddet dækker. Af gode Grunde vil det naturligvis ikke gaa saa galt Men naar de fire Stormagter hver trækker noget til sin Side, kan de let trække ligesaameget ud som Statstilskuddet sætter ind, og Sygekassemedlemmerne blive da ikke federe ved den Omsætning. De er blevet smurt om Munden med noget Fedteri, men det eneste de har at tære paa, det er fremdeles *Taalmodigheden*.

Bagstrævet med Ministre, Kammerherrer og Godsejere i Spidsen har altid været saa gruelig begejstret for de „*fri*“ Sygekasser med den fortræffelige *Selvhjælp*. Men Begejstringen hindrer dem ikke i at komme med Forslag om at tage „Friheden“ baade fra Medlemmerne og Kasserne. At Medlemsbidraget skal kunne holdes tilbage i Løn eller Hyre er et temmelig stærkt Tilløb til det tyske Tvangssystem, som de gode Herrer dog ellers søger Afstand fra. For en fattig Landarbejder, der kun har Dagen og Vejen i sin knapt tilmaalte Løn, vil det blive en haard Bestemmelse. Han vilde let kunde faa Valget imellem at holde Sygekassebidraget tilbage eller at henvende sig til Fattigvæsenet. Naar han ikke kan det første, bliver han nødt til det sidste. Og i mange Tilfælde vil det afholde ham fra at gaa med i Sygekassen, hvis han ikke længere som nu kan slippe med at miste sin Medlemsret, naar han ikke kan betale Bidraget.

Tune Landboskole
aabnes 5. Novbr. med en **Højskoleafdeling** og 2 **Landbrugsafdelinger**, den ene med 5 Maaneders Kursus. Skoleplanen tilsendes og nærmere Oplysning meddeles af *A. Svendsen*. Tune pr. Taastrup.

Præliminæreksamen.
Ny Elever modtages helst d. 5. Novbr. Den maanedlige Betaling er 15 Kr. Undervisningsanstalten **„Kjøbenhavn“** Stockholmsgade 7.
Ærbødigst
H. P. Rasmussen.

Carl & P. Petersens
Præliminærexamens-Kursus,
Nyt Lokale: Nørrebrogade 44, Kjøbenhavn, N.
Paa vore forskjellige Hold indmeldes til enhver Tid Elever med saadan Forberedelse, at Examen ønskes paa mindre end 2 Aar. Uforberedte Elever optages i Januar.

Slagtede Grise, Gæs og Vildt
samt Smør, Ost og Æg m. m. modtages til Forhandling i min Kommissionsforretning. Ved min Forretnings Bekendthed og heldige Beliggenhed, opnaas gjærne god Pris, og Afregning sendes da straks.
H. P. Nielsen,
Madsen & Pedersens Eftf.
Kompagnistræde 14,
KJØBENHAVN. K.

En Pige, som kan læse med vore Børn og hjælpe til i Huset, kan faa Plads til November (det var ønskelig om Vedkommende kunne synge). Gaardmand *Ole Nielsen*, Stenstrup ved Næstved.

Undertegnede anbefaler sit velassorterede Lager af reelle Vine, Rom, Cognac, Puncheessentser & Likører.
Særlig anbefales en mild og styrkende hvid Oportovin
som fortrinlig for saadanne Syge, hvem Lægerne tilraader at drikke Vin.
Pris pr. 1/1 Btl. 2 Kroner.
Peter Buch,
Halmtorvet 8, Kjøbenhavn V.

Brokbaand, Suspensorier,
Mavebælter, Moderbandager, Menstruationsbind, Urin- og Navle-Bandager, Douche-Apparater, Clysopumper, Indaandings-Apparater, Respiratorer, Høre-Rør, Isposer, Mælkesugere, Elastiske Strømper, alle Sorter Bind, alle Slags Sprøjter, Luft- og Vandpuder sælges og udlejes, **Underlag til Sygesenge**, Stikbækkener, Elastik, Knive og Saxe, Forbindkasser, **Sygeplejeartikler** og **Forbindstoffer** m. m. tilbydes i stort Udvalg af
Th. Bjering,
Etablissement for Sygepleje-Artikler,
1, Frederiksberggade 1,
„Røde Kors“, ved Siden af Apotheket.

Enhver Sit.

Redaktører: Henning Jensen og Kristensen-Randers.

„Enhver Sit“ behandler politiske, sociale og kristelige Spørgsmaal.
Udgaaar hver Torsdag Aften til en Pris af 1,25 Øre Kvartalet.
Demokratiske Foreninger, som bestiller et større Antal Eksemplarer, faar Rabat
Bekjendtgjørelser 10 Øre Linjen. Rabat gives for Bekjendtgjørelser, der indrykkes mindst tre Gange.
Bladet kan bestilles hos Landpostbudene eller paa Postkontoret.

Ansvarhavende Redaktør **Henning Jensen.** Trykt hos Rasmussen & Olsen. — Kbhvn.